

A NÉPMESE NAPJA XIII. Országos népmese-konferencia

PTE KPVK Kultúra-, Könyvtár- és Társadalomtudományi Intézet, Pécs

Magyar Oktatási és Művelődési Központ, Eszék

2017. szeptember 22–23.

A leírt és az elmondott mese különbségei, kapcsolatai

A népmese eredendően a szóbeli elbeszélő költészet (népköltészet) hatókörébe tartozott. A népi kultúra felfedezésének köszönhetően azonban a 19. század óta lejegyezve, könyv formájában is mind szélesebb körben elérhető. A mesemondás hagyományos alkalmai – elsősorban a társas munkaalkalmak – a 20. század folyamán fokozatosan háttérbe szorultak, ezzel a közösségi, élő szavas mesemondás gyakorlata szinte teljesen eltűnt. Napjainkban azonban a folklór más területeihez (népzene, néptánc, kézművesség) hasonlóan a szóban előadott népmese is mindinkább megtalálja helyét a modern kultúrában. Egyre több helyen, gyermek- és felnőtt közönség egyaránt hallgathat mesemondást.

A népmesével kapcsolatban jellemzően egypólusúvá vált a közgondolkodás (sőt, a téves elképzelések is gyakoriak): olvasott és szinte kizárólag gyermekműfajként tartja számon a közvélekedés. Napjaink mesemondói gyakran kapják kérdésként: melyik mesét olvasod ma? Az sem egyértelmű mindenkinek, hogy az élő szóban előadott népmese nem azonos a könyvből megtanult és betűhíven reprodukált meseszöveggel, hiszen a történetet minden elmondáskor újraalkotja a mesemondó. (Ezt a mesemondó versenyek kiírása, zsűrizése ékesen bizonyítja.)

A mesék kétféle megjelenési formája más és más módon szolgálja ugyanazokat a célokat: az olvasóvá nevelés fontos eszközei, esztétikai élményt nyújtanak. Az olvasó/hallgató képzelete és fantáziája mind a két forma esetében intenzíven edződik, kéz a kézben jár tehát az írott/olvasott és az elmondott mese.

Az élő szavas improvizatív népmesemondás évszázadokon keresztül csiszolódott történeteket hagyományoz tovább, a hallgatóság és a mesemondó számára is közösségi élményt ad.

S hogy tanulható-e a mesemondás ma? A 21. század megváltozott társadalmi struktúrái mellett is fel kell fedeznünk azokat a módokat, fel kell ismernünk azokat a helyzeteket, amelyek által és

amelyekben igenis megtanulható az élő szavas mesemondás. Az együtt mesélés, az egymástól való tanulás, a folyamatos szakmai kapcsolattartás lehet a kulcs a közösségi mesemondás terjesztésében és az egyéni mesemondói technikák csiszolásában.

Konferenciánkon a népmese kétféle megjelenési módja – a rögtönözve elmondott és a könyv alakban, nyomtatásban megjelent –, lényegi közös vonásaira és különbségükre irányítjuk a figyelmet.

A Magyar Olvasástársaság (HUNRA), a Hagyományok Háza és a Meseszó Egyesület összefogása, ennek a szakmai programnak a közös megrendezése is azt kívánja jelezni, hogy a mondott és az olvasott népmese egyaránt fontos számunkra, s bőven van tennivalónk e területen.

Kérjük az intézmények, kis- és nagyközösségek vezetőit, a családokat, hogy olvassanak, hallgassanak, mondjanak népmesét!

CSATLAKOZÁS

A népmese napja határokon átívelő mozgalommá vált. Hírét viszi a helyi rendezvényeknek, és összekapcsolja a közös ünneplés jegyében a népmesét szeretőket. Kérjük, hogy idén is minél többen csatlakozzanak ehhez a csatlakozas@nepmesenap.hu címen. Levelünkben röviden tájékoztassanak bennünket a tervezett rendezvényükről, programjukról. Az országos és határokon átívelő népmeseprogramokról így bárki ihletet meríthet, illetve könnyen tájékozódhat honlapunkról.

